

ter naj vam da potrebne duševne in telesne sile za uspešno delovanje v vašem lepem poklicu.

Od profesorskega zbora je nato govoril še g. ing. Simonič, na kar sta se v imenu učiteljskega zbora zahvalila v izbranih besedah, kraljevski banski upravi, posebno še gospodu podbanu in slednjič tudi vsem predavateljem, ravnateljem meščanske šole g. Melhior Rismal iz Slov. Bistrice in gđ. Vika Kulovic iz Vite vasi.

Potem je g. podban razdelil udeležencem obiskovalna izpizčevala in se pri tem z vsakim razgovarjal o krajevnih razmerah in o možnosti njegovega udeleževanja na kmetijskih in gospodarskih šolah.

V obednici »Vesne« se je nato v najbolj-

šem razpoloženju vršil lepo uspeli banket pod vodstvom ravnateljice gospe Rapočeve, ki je kot gospodinja pozdravila gospoda podbana in vse navzoče. Tu se je g. podban z vnesenimi besedami najprej spomnil Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in z »Živijo« vzklikom na kraljevo rodbino je sledila pesem za pesmijo. In pesem — tako je poudarjal g. podban ob slovesu — naj zveseli, bodri v delu nas, naj prinese žarek veselja in zadovoljstva v sleherni kmetjsko hišo.

Tako je naglo preteklo čas in s prisrčnim »Na svidenje pri praktičnem tečaju! Na svidenje pri občestvu!« so se razšli tovariši in tovarišice po vsej Dravski banovini. Da bi njih trud bil poplačan z dobro uspelim delom med narodom!

O enotnosti samoučil in neprilikah.

(Dopis iz vrst učiteljstva.)

Kdor je kedaj imel opravka z otroci v šoli, ve, kako težko je v začetku šolskega leta napraviti pri njih red glede samoučila, med temi zlasti kar se tiče zvezkov, ker je tozadevno takoj v začetku šolskega leta treba v vsakem razredu storiti nagle ukrepe. Da je za zvezke, potrebne za šolske naloge, radi enotnosti, reda in hitre nabave potrebno skupno naročilo, za ves razred pri tej ali drugi tvrdki, je jasno, potrebno je pa še iz razloga, da se lahko nabavljajo zvezki revnim učencem, ki jih iz pičle dotacije učiteljstva ne more.

Lansko leto je — očitno inspiriran od trgovskih krogov — ne da bi bilo pri tem moglo povedati svoje mnenje tudi učiteljstvo, izšel odlok — s katerim se mu skupno nabavljanje samoučil prepoveduje.

Enako je tudi s knjigami. Kdor ve, koliko revnih učencev je danes v naših šolah in kako malenkostne subvencije dobivajo baš knjižnice ubožnih učnih knjig na posameznih šolah in kako male so te zaloge, temu bo jasno, da le te nikakor ne morejo kriti potrebe za vse pomoči potrebne otroke in jim dajati na posodo brezplačne izvide učnih knjig, ki jih koncem leta vračajo. Razumel bo tudi nabavljanje knjig premožnejšim učencem za razrede skupno, da se je pri evnetuanih 10 eksemplarih posameznih knjig dobivalo tudi običajen brezplačen izvod za ubožne učence ali pri 10% prihranilo kaj zanje med tekočim šol. letom. Žalibog, da so ukiniti listki pri učnih knjigah za brezplačne izvide. Zadnje čase je začela pozornost obračati na to Učit. gospod. poslovalnica, ki se je pa učiteljstvo poslužuje le pri nakupu uradnih potrebščin.

Ni je vrste, ki bi bila nastopila proti učiteljstvu tako brutalno, kot so to storili trgovci s šolskimi potrebščinami. Letos je izšel drugi odlok, ki dovoljuje nabavo samoučil sporazumno s starši. Učiteljstvo je mislilo, da bo vsaj sedaj tozadevno mir in red.

Ali zmotilo se je. Očitno nekdo med zainteresiranimi nima miru, če ne izide — »v svrhu reklame seveda« — vsako leto kak članek, ki pogreva lanske tozadevne preje citirani odlok. Kajti v »Jutru« je 12. t. m. izšel zopet tak monsturni, čegar dopisnik opozarja javnost na lanski odlok in se pri tem ne sramuje sledeče denunciacije: »in učno osobje ne sme na primer zaradi barve ovitka, zvezkov in podobnega pošiljati učence le v gotove trgovine«.

Dopisnik očitno o enotnosti zvezkov nima pojma. Kaj je učiteljstvo radi tega pre-

stalo lansko leto, ko so učenci nosili v šolo za šolske naloge zvezke z raznobarnimi ovitki — razne velikosti, brez pivnikov — ki so jih posamezne trgovine, bodisi vsled nejasne izjave otrok, bodisi vsled napačnega umevanja svojih nastavljenec — ali da se iznebe zvezkov, ki radi barve ovitkov ne gredo — le tem dajali v nakup, o tem zaenkrat molčimo. Radi bi pa vedeli, kateri trgovski nastavljenec bi bil zmožen nabaviti n. pr. za vse učence I. in II. razreda enotne zvezke, tako, da bi to naročilo izvedli otroci sami sedaj v začetku šol. leta.

Odločno pa moramo odkloniti zadnji stavek tega dopisa, ki se glasi: »Gremij trgovcev vljudno prosi, da mu prizadeti javijo eventualne poedine primere, ki bi nasprotovale gornjim odredbam.«

Kdo so ti prizadeti? Ali morda starši, ki bi jim bila s skupnim naročilom odvzeta skrb in pot za to nabavo. Ali morda otroci, ki so veseli, da se takih naročil iznebe. Ali morda trgovci s šolskimi potrebščinami sami?

Kajti med tem ko upravni, ki se pri tožujejo, še danes prav uslužno izvršujejo taka skupna naročila in dopuščajo, da nekdo poziva nje same, naj take slučaje javijo gremiju trgovcev — ali je morda mislil, da bi to ovajanje opravili starši ali celo otroci. Vsa stvar izgleda že malo smešna, če se spomnimo na časopisno reklamo te vrste trgovcev. Le kako je to, da je le tem dovoljeno dajati reklamo v časopise, v dopisu pa poziva, naj prizadeti enako reklamo med učiteljstvom — ki je pa seveda nikjer ni — ovadijo gremiju trgovcev.

Način teh časopisnih lanskih in letošnjih člankov je za učiteljstvo — pa nič manj za trgovce te vrste — skrajno ponižujoč. Za učiteljstvo zato, ker poziva na denunciacijo proti njemu — torej se ga javno v časopisih sumniči protipostavnih dejanj, ki jih pa ne zakrivlja.

Le čemu ta gonja? Ali ni ta reklama ponižujoča tudi za trgovce?

Če je le tem morda toliko za tiste odstotke, ki so jih dajali pri tem nakupu in jih je učiteljstvo uporabljalo za podporo revnim učencem, naj bi mirno oznanili, da jim teh odstotkov enostavno ni mogoče več dajati, ali pa to sporočili v trgovinah.

Zavedati bi se pa morali, da bi pri vseh eventualnih takih protestih, katerih posledica je bil lanski odlok, morali med se poklicati tudi učiteljstvo, ki bi bilo na pristojnem mestu vsaj lahko pojasnilo vzrok takih skupnih nabav.

Monopol šolskih zvezkov.

Ministrstvo prosvete je z odlokom z dne 17. avgusta t. l. št. 26207 naročilo vsem srednjim šolam, da se morajo odsele vse šolske stvari pisati na štirih tipih vezbank, ki jih ima v zalogi državna štamparija šolskih knjig. Sekcija trgovcev s papirjem in pisarniškimi potrebščinami pri Gremiju trgovcev v Ljubljani je z ozirom na težak položaj, ki je s tem

nastal za vsa obrtna in trgovska podjetja, ki se pečajo z izdelovanjem ali prodajo teh predmetov, predložila kr. banski upravi spomenico s prošnjo, naj kr. banska uprava izdejuje, da se vezbanke tipa državne štamparije pri nas ne uvedejo. V utemeljitvi te prošnje se navaja:

1. odlok bi ubil našo industrijo zvezkov,

bene zajednice. Dotlej so bili izročeni neprestanemu zapostavljanju s strani njihovih srečnejših tovarišev. V pomožni šoli pa izražajo slabonadarni radost pri delu in učnju, ker se tu vrši njim primerni pouk in se tudi ravna po njih in ne kakor v normalni narodni šoli, po dobro ali srednjenadarnih učencih. Če bi se slabonadarnega pustilo v normalni šoli, bi po večletnem učenju v enem in istem razredu zapustil šolo kot popoln analfabet.

Na zapadu vstopi v pomožno šolo deca, ki je obiskovala najmanj eno leto brezuspešno narodno šolo. Zongliranje z metodo »testov« se smatra vse bolj za pseudo-znanstveno. Po neuspešnem učenju v osnovni šoli se vrši najmanj 3 mesece opazovanje — tako se vsaj dela na Dunaju. To opazovanje vrše skupno učitelj pomožne šole, učitelj osnovne šole in šolska zdravniška obeh šol; to je zanesljiv način določevanja otroka za pomožno šolo. Abnormalne duševne otroke se ne more diagnosticirati od danes do jutri, nego se jih mora dolgo observirati. Preden se ugotovi, da je otrok slabonadarn, se morajo konstatirati nedostatki ne samo v šolskem, nego v celokupnem otrokovem življenju; zato je pa potrebno daljše opazovanje.

Na zapadu imajo pomožne šole redno 6 razredov. Sedmi razred se otvori le radi profesionalnega (poklicnega) usposobljenja, toda le bolj poredkoma. Tudi naše pomožne šole morajo imeti 6 razredov — dosedanje naše pomožne šole v Ljubljani in Mariboru imajo po 6 razredov — ker izgubi otrok že 1—2 leti preden vstopi v pomožno šolo.

Pomožne šole imajo svoj posebni učni načrt. Izpuščeno je vse nebištevno, vse kar

ni neobhodno potrebno. Pouk ima pretežno praktični značaj. Da se more pri pouku v teh šolah individualno postopati, ne sme presejati število učencev v razredu 15. Razred, ki vsebuje več učencev, se mora deliti.

Pomožna šola je predhodnica današnjih aktivni ali delovni šoli. Izzvala je jačje delo v otroški psihologiji, s čimer je pobudila normalno šolo k intenzivnejšemu delu in so njena sredstva prešla tudi v normalno šolo. Ako bi hoteli pazljivo zasledovati pot modernih šolskih idej, nas mnogovrstno povede v pomožno šolo in v ostalem v medicinsko pedagogiko. Radi tega se pomožna šola mora smatrati za pedagoško in socialno pomožno ustanovo.

Za tako posebno ustanovo se mora izobraziti posebna strokovna učiteljska osebnost. Vse zapadne države se žurijo, da izobrazijo za pomožne šole strokovne učitelje. Ti učitelji morajo imeti več znanja iz psihologije, psihopatologije in v obče širše znanje iz pedagogike in pedspatologije. Radi tega se na zapadu zlasti po svetovni vojni ustanavljajo posebni tečaji za usposabljanje nastavljenecv teh šol. Tudi naša država ne zaostaja v tem delovnem pravcu, četudi nekoliko zakasnelo. Preteklo leto (1929/30.) se je otvoril tečaj za izobrazbo učiteljev za delo v pomožnih šolah in oddelkih za slaboumno deca. Sprejetih je bilo v ta tečaj 18 učiteljev in učiteljic in 2 češkoslovaška učitelja. V prihodnjem šolskem letu (1930/31.) se sprejme v ta tečaj 40 učiteljev. Trideset učiteljev se bo pripravljalo poglavitno za delo pri slaboumnih, a kot vzporedna stroka je usposabljanje za izobrazbo gluhonemih ali slepih; pet kandidatov ima kot glavno stroko izo-

ki je doprinašala do sedaj ne le obćim interesom, marveč s plačevanjem davkov tudi državi največje žrtve, ker je v času najtežjih kriz vzdrževala z največjo požrtvovalnostjo svoja podjetja. Kaj naj napravi industrija in trgovina s sedanjimi velikimi zalogami, katere si je pripravila, ker ni do zadnjega momenta vedela, da bo izdan gornji odlok ministrstva prosvete.

2. obstoji zakonito določilo, ki jasno pravi, katere vrednotnice in tiskovine se smejo monopolizirati in pri čemur je izrečno do- stavljeno, da so šolski zvezki od tega izvzeti.

3. odlok bo pa tudi prizadel šole in učence same, ker blago ne bo vedno in pravočasno na razpolago. Mnogim trgovcem ne bo mogoče blaga nakupiti, ker nimajo vsi sredstva, da bi plačevali vezbanke že pri naročilu ali pa potom povzeta.

Nadalje se v spomenici poudarja, da je trgovina s papirjem in pisarniškimi potrebščinami prosta obrt in da ne gre za posamezne predmete, ki spadajo v obseg te trgovine, vpeljati monopola.

Sekcija prosi končno kr. bansko upravo, da se njena vloga reši čimprej, da glede preskrbe s šolskimi zvezki ne nastane zastoj, ker si do končne rešitve tega vprašanja nikdo ne bo naročil novih zvezkov.

Splošne vesti.

— Uradniški zakon. Kakor smo že v zadnji številki poročali, je projekt novega uradniškega zakona že gotov. Kategorije od padejo in bodo uvedeni mesto njih čin. razredi. S posebno odredbo, ki bo tvorila sestavn del zakona, bo odrejena prevedba iz dosedanjih kategorij in skupin na odgovarjajoče čin. razrede. Plačilni razredi bodo urejeni tako, da pride sedanji III. kat. v plač. razr. od X. do VI., II. kat. od IX.—V., I. kat. od VIII. do I. Rodbinske pokojnine prevzame poseben pokojninski fond.

— Sokol kraljevine Jugoslavije je vložil posebno spomenico na g. min. predsednika, v kateri se zavzema za nujno rešitev aktualnih učiteljskih vprašanj, ureditev stanarine potom pravilnika, izboljšanje materialnega stanja učiteljstva in izobrazbi odgovarjajočo razvrstitev po novem čin. zakonu, poudarja joč, da ta vprašanja onemogočujejo popolno udeleževanje učiteljstva pri prosvetnem delu.

— Izkaz članov za poslovno leto 1930/31. Doslej so poslala poverjeništvu izkaze učiteljska društva slovenjgraško, ormoško in ptujsko. Ostala društva posnemajte!

— Ako niste prečitali v zadnji številki Učit. tov. članek »Boj proti Učiteljski gospodarski poslovalnici«, prečitajte ga danes, ker je v zvezi z današnjim člankom o enotnih samoučilih v šolah. Vsak zaveden tovariš mora biti informiran glede »Učiteljske gospodarske poslovalnice«, kake namene ima.

— Raba šolskih zvezkov. Z ozirom na poziv, ki ga je priobčil gremij trgovcev v Ljubljani v zadevi nakupovanja zvezkov po učiteljstvu, se je zglasila dne 16. septembra t. l. deputacija ljubljanskega učiteljskega društva pri načelniku prosvetnega oddelka g. dr. Lončarju ter mu tolmačila mišljenje učiteljstva glede zvezkov, ki morajo biti za isti predmet enotni, kar zahteva tudi šolski nadzornik ob priliki nadzorovanja pouka.

— Navajanje staršev in otrok k denunciacijam proti učiteljstvu. Dnevni listi so priobčili sledečo notico: »Ob začetku šolskega leta opozarja Gremij trgovcev v Ljubljani učence, dijak in njihove starše, da učno osobje po odloku bivšega velikega župana in šefa prosvetnega oddelka ne sme pobirati po šolah nikakih prispevkov za skupno nabavljanje šolskih potrebščin, kakor tudi ne sme agitirati za kako poedino tvrdko. Vse trgovine s šolskimi potrebščinami imajo blago, ustrezajoče šolskim predpisom, in učno osobje ne sme na primer zaradi barve ovitka zvezkov in podobnega pošiljati učence le v gotove trgovine. Dijaki in njihovi starši imajo

pravico nabavljati šolske potrebščine pri onem trgovcu, pri katerem sami hočejo. Gremij trgovcev vljudno prosi, da mu prizadeti javijo eventualne poedine primere, ki bi nasprotovale gornjim odredbam.« Ta notica pač ne dela časti niti onim, ki so povzročili objavo in ne listom, ki so jo priobčili. Ako bo potrebno, bomo ustregli prizadetim s podatki, kako one tvrdke, ki se pritožujejo, prav rade sprejemajo in izvršujejo skupna naročila za vse učence v razredu in se še nadalje priporočajo. Opozarjamo na današnji tozadevni članek.

— Lèsica-Molè: Prva srbska ali hrvatska čitanka za slovenske osnovne šole je bila odobrena po predlogu Glavnega Prosvetnega Sveta z odlokom Ministrstva Prosvete ONBr. 10.215 z dne 22. marca 1929.

— Tečaji za izobrazbo učiteljev defektne dece. Ministrstvo prosvete je z odlokom O. U. br. 56.123 od 28. jul. t. l. ter na osnovi §§ 14. in 162. zak. o nar. šolah otvorilo v Beogradu celoletni tečaj za izobrazbo učiteljev defektne dece. Tečaj bi se moral otvoriti 15. septembra 1930 ter bo trajal do kraja junija 1930. Sprejetih bo 30 učiteljev za pouk slabonadarnih dece ter kot stranski predmet gluhonem ali slepo, pa 5 za slepe ali gluhoneme in stranske slabonadarnih. Prijavljenci morajo imeti maturo, uspos. izpit in ne nad 5 let službe ter odlično oceno. Dobivali bodo svoje redne prejemke. Ob kraju tečaja se vrši diplomski strokovni izpit.

— Otvoritev novih pomožnih šol. Ministrstvo prosvete je otvorilo nove pomožne šole v Beogradu (4 razr.), Zagrebu, Subotici in Novem Sadu (2 razr.), v Vel. Kikindi in Vel. Bečkerek (1 razr.).

— Za referenta v odseku za defektno deca ministrstva prosvete v Beogradu je imenovan Anton Skala iz Maribora, ki je že nastopil službeno mesto.

— Društvo učiteljic bo imelo sejo v nedeljo dne 21. t. m. ob 9. uri dopoldne v sobi Mladinske Maticе (Učit. tiskarna). Poleg drugega je na programu tudi razgovor o kongresu Nar. Zenskega Saveza, ki se bo vršil v Zagrebu od 13.—15. oktobra. Na kongresu se bo obravnavalo več vprašanj, ki so zanimiva zlasti za učiteljice, zato bi bilo priporočljivo, da se jih čim več udeleži kongresa. Vse podrobne informacije dobite v nedeljo pri seji. — Odbor društva učiteljic.

— Številka 7. našega stanovskega lista prinaša povodom moje 75letnice nekaj podatkov iz mojega življenja, ki pa niso povsem točni. Resnici na ljubo popraviljam, da sem služboval v Trbovljah-Vode 44 let, ne pa 43, da po gimnazijah študijah nisem vstopil v 4. letnik učiteljskega, ki ga takrat še ni bilo, ampak v enoletni učiteljski tečaj, da nisem napravil mature z odličnim uspehom, ampak z navadnim, da moja prva žena ni bila polkovnikova, ampak stotnikova hči, brez generalštabnega naziva in da sem prošil l. 1883. za nadučiteljsko mesto v Trbovljah-Vode na migljaj gosp. nadzornika Ambrožiča, ne pa Grossa, Sicer pa izrekam cenj. poročevalcu za tako laskavo priznanje mojega delovanja na šoli Trbovlje-Vode najiskrenejšo zahvalo. S tovariškim pozdravom znanim Ivan Kern, šolski upravitelj v p. Vojnik, dne 13. sept. 1930.

— Šolskim upraviteljem v litijem skrezu! Članarino za Sl. Šol. Mat. sem prejel dosedaj le od 8 tov. upraviteljev. Prosim tudi druge, da zadevo uredi vsaj do 30. sept. Glej okrožnico Sreskega načelnika v Litiji od 5. aprila 1930, prosv. štev. 563. Poverjenik: Rostohar Dragotin.

— Nujno rabim 24 Schreinerjevih čitank II. del II. izdaj. kralj. zal. šol. knjig v Ljubljani 1924. Knjige so lahko že rabljene. Po nujbo z navedbo cene je poslati na upravitelja nar. šole v Koprivnici pri Rajhenburgu. Istotam oddam 19 računic I. del Černivec iz l. 1924. a 7— »Din in 17 računic II. del Černivec iz l. 1925. a 10— »Din, popolnoma nove, trdo vezane. Za te knjige pridejo v pošte 1 do 3 razrednice.

— O letošnji statistični kabei bi se morali tudi marsikaj pomeniti že zaradi enotnosti. K temu nas navajajo tudi štiri vprašanja na zadnji strani formularja: pripombe k temu stat. formularju. V podrobnosti spuščati se na tem mestu ne kaže, pač pa se naj prenese zadeva v učit. društva ali na sestanke šol. upraviteljev — ki bi morali biti subvencionirani — pod predsedstvom sres. šol. referentov. Čas je tudi, da se lotimo vprašanja o šol. učnih knjigah, ker je nujno potrebno, da izginejo iz vseh šol vsi surogati in plagijati, ki so nastali po vojni. — Šijanec Lju-devit.

— Mornariška obrtna šola v Tivatu potrebuje enega stalnega učitelja za predavanje predmetov, ki so predvideni za 4 razrede srednjih šol in sicer: Aritmetika, geometrija, zgodovina, zemljepis, učni jezik in lepopisje. Kandidat mora imeti kvalifikacijo za učitelja, mora biti naš državljani in ne sme biti starejši od 40 let. Predpisno kolkovane prošnje naj se pošljejo takoj poveljstvu pomorskega arzenala v Tivatu. Nastop službe 30. septembra t. l. Ostali pogoji so razvidni iz službenega vojnega lista št. 35/1930, ki je na razpolago pri pristojnih poveljstvih vojnih okrožij in na vseh orožniških postajah.

— Risarski tečaj v Ljubljani. Na intervencijo je kraljevska banska uprava oddelka VIII. v Zagrebu naknadno nakazala udeleženeem iz Savske banovine podporo po Din 1000— pod br. 13.639-VIII. 1930. Čim dospe denar, ga razdelimo. — Kus Viljem.

A. Črnivec, Petdelna računica za osnovne šole, I. in II. del (ločeno kakor doslej). Bano-vinska založba šolskih knjig in učil v Ljubljani pripravila novo izdajo gornjih dveh knjig, po katerih je bilo že del časa stalno povpraševanje. Knjigi, prilagojeni novemu učnemu